

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

فرستنده: توماج

۱۴ مارچ ۲۰۱۱

شش نظر سنجی و گزارشی به جنبش (1)

مهران.ع و همکاران

(بخش اول- مصاحبه های یک تا سه)

مقدمه: در شش نظر سنجی که در پی (در دو قسمت و هر قسمت حاوی سه مصاحبه) می آید با کارگران در محیط های کارگری گوناگون با شرایط نسبتاً مختلف اما در بیشتر مواقع با پاسخ های نسبتاً یکسانی در مورد فاکتورهای بنیادین در جنبش کارگری، به گفت و گو نشستیم. تمامی این کارگاه ها در شهر رشت و یا در اطراف آن هستند. هنگامی که نتایج این نظر سنجی را پیش از انتشار به چند فعال کارگری در شهرهای دیگر به ویژه تهران نشان دادیم، اظهار داشتند بسیاری از واقعیت های مطرح شده در این نظر سنجی ها با کمی اختلاف شبیه به اوضاع کارگران و کارگاه های محل کار آنها در جاهای دیگر کشور است. این گزارش از واقعیت می تواند پایه و نقطه عزیمتی باشد برای هرگونه تحلیل از وضعیت معیشتی-اقتصادی کارگران، سطح آگاهی و سطح مبارزات طبقاتی آنان. در اینجا ما به ارائه تحلیل خود از این موارد نمی پردازیم. به باور ما پاسخ های داده شده به پرسش ها خود به زبانی صریح سخن می گویند و می توانند سطح آگاهی و مبارزه را در میان بخشی از کارگران بازتاب دهند. این پاسخ ها باید برای ما کمکی باشد تا بر این اساس به ارائه تحلیلی واقعی از شرایط موجود در طبقه کارگر دست یابیم و بتوانیم مبتنی بر آن راهکارهای خود، سبک کار و بایدها و نبایدهایمان را هر چه عینی تر و دقیق تر تعریف و برنامه ریزی کنیم.

در پرسش ها تقریباً از همه چیز سؤال شده است: وضعیت اقتصادی کارخانه، سطح دستمزد، وضعیت بیمه، ساعات کاری، مرخصی ها، رضایت یا عدم رضایت کارگران، امنیت شغلی، نوع استخدام ها (رسمی، قراردادی، شرکت های پیمانکاری و ...)، ارتباط کارگران با یکدیگر و با دیگر بخش های کارگری، چگونگی عکس العمل کارگران به مطالبات جاری یا معوق شان، میزان آگاهی از نحوه تعیین سالانه دستمزد، میزان آگاهی از وجود شورای عالی کار و آگاهی از ماهیت آن، موضع کارگران درباره انتخابات ریاست جمهوری در سال 88، سطح آگاهی از طرح حذف یارانه ها، ارتباط و تاثیرگذاری تشکل های فعالان کارگری، رسانه های که کارگران بیش از بقیه رسانه ها تماشا

می‌کنند (و در نتیجه از آنان بیشتر تاثیر می‌گیرند)، دانش کارگران و عمل‌شان درباره روز جهانی کارگر، میزان آگاهی آنان از قطعنامه‌های سراسری سالیان اخیر، سطح اطلاع از مسائل بین‌المللی کارگران، دید کارگران درباره تشکل کارگری، تشکل‌های موجود در محیط کارشان، میزان اتحاد و یا اصولاً درک لزوم اتحاد، ترکیب سنی، ترکیب جنسیتی، فاصله نسلی و میزان آگاهی کارگران جوان از تجارب پیشین و ...

ملاحظه می‌شود که با خواندن پاسخ‌های داده شده به این پرسش‌ها تقریباً می‌توان - در حد جامعه آماری مخاطب این پروژه تا حدی به وضعیت معیشتی- اقتصادی کارگران و سطح آگاهی و سطح مبارزه طبقاتی آنان آشنا شد. باید البته تصریح کرد در بسیاری از کارخانه‌ها و یا محیط‌های کاری مورد بررسی در این نظر سنجی، کارگران (مطابق گفته‌های پاسخ دهندگان) به نسبت، از وضعیت خود در مقایسه با دیگر کارگران راضی‌تر بوده‌اند.

این نکته را هم باید افزود که مصاحبه شونده‌گان، اگر خود، فعال کارگری نبوده‌اند اما دست کم دوستی و آشنائی و ارتباطی نسبتاً مداوم با فعالان کارگری و یا حداقل یکی از تشکل‌های فعالان کارگری داشته‌اند.

ادامه این گونه نظر سنجی‌ها توسط دوستان دیگر می‌تواند ما را در تدقیق تحلیل هایمان یاری رساند. سؤال‌ها در یک کارگروهی و غالباً در خزان [پائیز] 89، توسط تنی چند از دوستان و یا اعضای کمیته هماهنگی برای کمک به ایجاد تشکل‌های کارگری طرح و پرسیده شده است. و از میان دوستانی که این کار مشترک را به کمک یکدیگر پیش برده ایم، اینجانب ویراستاری نهائی و افزودن این مقدمه را انجام داده‌ام. با سپاس از همه این دوستان و با سپاس از مصاحبه شونده‌گان برای فرصتی که به ما داده‌اند. به دلیل طولانی بودن متن نهائی. شش مصاحبه و برای سهولت در انتشار، مصاحبه‌ها را در دو قسمت، که هر قسمت شامل سه مصاحبه است منتشر می‌کنیم.

مهران.ع و همکاران - اسفند 89

1- کارخانه سبحان

اسم کارخانه تان چیست؟ لطفاً درباره وضعیت کنونی آن توضیح دهید.

- اسم کارخانه داروسازی سبحان است که حدود 350-370 کارگر و مهندس و کارمند دارد. یک تعداد کمی هم در دفتر تهران مستقر هستند. کارخانه قبلاً تحت پوشش بنیاد 15 خرداد بوده اما اخیراً قبل از عید چون تعدادی به عنوان نمایندگی رهبریت آمده‌اند احتمالاً الآن باید تحت پوشش رهبری باشد. اوایل فروردین هم حقوق‌ها را قدری اضافه کردند حدود 50-60 هزار تومان. در این کارخانه اغلب کارگرهای قدیمی بودند که بعداً بیشترشان با 25 سال سابقه بازنشسته شدند و رفتند بیرون و فرزندان‌شان با پرداخت 5 میلیون تومان از سنوات در کارخانه به صورت قراردادی استخدام شدند. یعنی همان شرایطی که پدرشان داشت، را دارند اما از نظر حقوق حداقل دستمزد را دریافت می‌کنند. بیشتر پرسنل کارخانه را الآن نیروهای جوان تشکیل می‌دهند. اغلب حقوق کارگرها دو روز قبل از پایان ماه به دست‌شان می‌رسد و سالی 7 الی 8 مورد هم مزایای مختلفی حدود 80 هزار تومان می‌دهند. سالی چند بار هم اضافه تولید کارخانه را بین کارگرها پخش می‌کنند. حدود 20 نفر کارگرهای پیمان‌کار اند که در بخش بسته‌بندی یعنی جایی که داروها را بسته‌بندی می‌کنند کار می‌کنند.

- وضعیت بیمه چطور است؟

- همه بیمه هستند.

- نوع استخدام چیست، آیا همه استخدامی اند؟

- همه نه ولی الآن شرکت نیروهائی که می‌گیرد به صورت قرارداد سالیانه است. قدیمی‌ها که رفتند بیرون با فرزندان‌شان قرارداد می‌بندند. ولی وقتی نیروهای متخصص می‌گیرند اغلب به صورت قرارداد سالیانه است.

- آیا الآن مطالبه مشخصی که کارگرها دنبالش باشند وجود دارد؟

- نه مطالبه مشخصی ندارند.

- حقوق عقب مانده‌ای، مسأله‌ای.....

نه همه چیز عالی است. شرکت همه چیز را می‌دهد. از لحاظ کاری کارخانه کار می‌کند و تولید هم دارد.

- آیا تشکل کارگری در کارخانه وجود دارد؟

- قبلاً به صورت نماینده کارگرها وجود داشت یعنی شورا بوده. بعد با مدیریت جدید، آن شورا استعفاء داد. حتی به یکی که بیخ دماغ‌شان بود و از حزب الهی‌های قدیمی بود پول هنگفتی داده شد که آن شخص هم رفت بیرون. او هر وقت دلش می‌خواست کارگران را جمع می‌کرد اما هر وقت هم که منافع به نفع خودش می‌چرخید کاری به چیزی نداشت.

- کارگرها لزوم و ضرورت تشکیل تشکل را قبول دارند؟

- حتی نماینده اداره کار هم آمد برای تشکیل شورای اسلامی ولی نصف کارگران هم حاضر نشدند که رأی بدهند که آیا شورای کارگری می‌خواهند یا نه؟

- آیا تشکل بهتری می‌خواستند یا نه؟

- نماینده کارگران از قول مدیریت شرکت گفته بود که شما هر خواسته‌ای دارید به شما می‌دهم، آن پولی که شما می‌خواهید من به شما می‌دهم و خودش شروع کرد و چند نفر را به عنوان نماینده دست‌چین کرد. بین سرپرست‌ها و کارگرهائی که بالاخره می‌دانست حرف‌هایش را رد نمی‌کنند. آنها را به عنوان نماینده کارگران که از نظر اداره کار هم قانونی بوده، انتخاب کرد. ولی الآن به آنها هم وقعی نمی‌گذارد.

- شاید اگر به شورای اسلامی رأی ندادند دنبال شورای دیگری بوده‌اند؟

- نه دنبال چنین چیزهائی نیستند.

- آیا همکاران شما از تشکل‌هائی مثل کمیته هماهنگی، کمیته پیگیری، اتحادیه آزاد، کانون مدافعان و شورای

همکاری چیزی شنیده‌اند؟

- نه متأسفانه. چیزی که الآن در بخش‌های کارگری خودمان اغلب درباره‌اش سؤال می‌کنیم یا صحبت می‌شود فوتبال است. از هر چیز دیگری به عنوان شورا و اتحادیه و نماینده و ... اطلاعی ندارند چون مواردی هم دیده نشد. ولی خوب با توجه به این، نسبت به 7-8 سال پیش که وضع جامعه تغییر کرده و کارخانه هم کاملاً سکوت بود و کسی حتا از دوست و همکار حرفی نمی‌زد، الآن بعد از انتخابات مثلاً سر میز ناهار کارگرها هم بحث خودشان را در ارتباط با اوضاع جامعه دارند.

- آیا کارگران کارخانه شما با کارگران دیگر ارتباط دارند؟

- فقط به صورت فامیلی و دوستی.

- آیا کارگران از دو تا قطعنامه کارگری 89 و 88 خبر دارند؟

- خبری ندارند. گاهی از سرپرست‌هایشان می‌پرسم مثلاً کارگرهای شما در چه حد اند؟ در جواب می‌گویند از همه چیز بی‌خبرند.

- آیا از اول ماه مه روز جهانی کارگر آگاهی دارند؟

- کارخانه را تعطیل می‌کنند و کارفرما یک پولی هم به آنها می‌دهد به عنوان اول ماه مه. ولی دیگر کسی خبری از چیزی ندارد.

- آیا از اتفاقات کارگری که در سطح جهان اتفاق می‌افتد کارگرهای شما باخبر می‌شوند؟

- تا جایی که من خبر دارم نه اصلاً. به جز فوتبال دغدغه دیگری ندارند. یعنی اصلاً اخبار جهانی را پیگیری نمی‌کنند.

- آیا دستمزدی که می‌گیرند حداقل حقوق وزارت کار است یا بیشتر؟

- کارگرهای قدیمی که بیشتر از حداقل دستمزد می‌گیرند. کارگرهای جدید هم حداقل دستمزد به اضافه مزایایی که شامل سود کارخانه است. مثلاً امروز فیش این دفعه را که دادند به هر کارگر برای سه ماه تابستان حدود 150-160 هزار تومان می‌رسد.

- خوب متوسط حقوق ماهیانه چقدر می‌شود؟

- حدود 400 هزار تومان.

- شخص شما تا حالا راهنمایی کرده‌اید که حرکتی ایجاد کنید، بحثی را راه بیندازید، احتمالاً اعتراضی را سازماندهی

کنید، یا هر کار دیگری انجام دهید؟

- نه تا حالا نه.

- کسی دیگری این کار را کرده؟

- نه.

- سالانه حداقل دستمزد را شورای عالی کار تعیین می‌کند کارگرها اصلاً این را می‌دانند؟

- می‌دانند که بعد از عید، حالا شاید به عنوان شورای عالی کار ندانند، ولی می‌دانند که دولت حقوق را زیاد می‌کند.

- آیا می‌دانند که جلسه با چه ماهیت یا جریانی تشکیل می‌شود؟ و چه کسانی می‌نشینند و برای‌شان تصمیم

می‌گیرند؟

- نه. مخصوصاً نسل جدیدی هم که تازه شروع به کار کرده‌اند، چیزی در این باره نمی‌دانند.

- اصلاً می‌دانند که می‌توانند در برابر چنین چیزی یعنی افزایش دستمزد خودشان هم تاثیرگذار باشند؟ چه نقشی

ایفا کنند؟ یا فقط منتظر می‌نشینند که ببینند چه می‌شود؟

- من فکر نمی‌کنم که اعتقادی داشته باشند به این که می‌توانند تاثیرگذار باشند.

- تا حالا درباره طرح هدفمند کردن یارانه‌ها بحث کرده‌اند؟

- اغلب فرم را پر کرده‌اند. مثلاً می‌گویند من شدم گروه 3 و آن فرد هم که نماینده مجلس است هم گروه 3 هست. در کل دیگر اعتقادی به این قضیه ندارند.

- آیا می‌دانند که طرح هدفمند کردن یارانه‌ها، یعنی همان حذف کردن بخشی از سوبسید؟

- بله. اما هنوز برای‌شان ملموس نیست که این قضیه چه فاجعه‌ای را موجب می‌شود.

- یعنی درک می‌کنند که این به اصطلاح طرح، کلاهبرداری است؟

- خوب در جامعه هستند و این احساس را دارند که وضع بدتر می‌شود.

- همکاران شما درباره اعتراضاتی که بعد از انتخابات ریاست جمهوری اتفاق افتاد، سوای رنگ و بوی حاکم بر آن

، به طور کلی چه‌طور فکر می‌کردند؟

- آن‌هائی که با سیستم بودند با احمدی نژاد بودند و او را به نحوی تأیید می‌کردند. ولی اکثراً با هیچ جریانی نبودند. یعنی بی‌موضع بودند. یعنی نه این‌ور نه آن‌ور و سرشان به کار خودشان بود. تحلیلی هم نداشتند که مثلاً بفهمند این دعوای ما دعواهای ما نیست. موضعی نداشتند اصلاً عنوان نمی‌شد. بحث نبوده. ولی جریان کارگری در کارخانه ما طوری است که کارگرها حتا نسبت به خودشان هم اعتماد ندارند. مثلاً در یک بخش 5 نفری اگر حقوق یک کارگری زیاد شود آن جمع می‌افتند به جان یکدیگر. یعنی حرف‌هایشان و ارتباطشان با هم صمیمانه نیست که حرف‌هایشان را به هم بگویند. شاید در حد خیلی خصوصی وجود داشته باشد. مگر در همان چند روزی که جو یک مقداری باز بود. بعد از آن حتی بین روشنفکرها که بچه‌های تحصیلکرده، لیسانس و فوق لیسانس و دکتر و اینها هستند هم، دیگر آن بحث‌ها فراموش شده است.

- یعنی بین کارگرها در این دوره اتفاق خاص نیفتاد؟

- نه.

- بین کارگرهائی که با شما هم‌کارند کدام رسانه بیشتر طرفدار دارد: VOA, BBC ، جمهوری اسلامی، فارسی

وان، کومه، کارگری وی..... شما چه برداشت می‌کنید؟

- آنها چیزی عنوان نمی‌کنند. نمی‌دانم. در سطح تحصیلکرده‌ها که حقوق و مزایای زیادی دریافت می‌کنند چیزهائی هست. مثلاً اول جنبش سبزی بودند. الان دیگر کنار کشیدند. رسانه هم VOA را همین گروه می‌بینند. بخش‌های کارگری عنوان نمی‌کنند.

- به طور واضح می‌توانید تحلیل بکنید که از بین موسوی، خاتمی و رفسنجانی و گروهی کارگرها برای کدام یک

ارجحیت خاصی قائل می‌شوند؟ یا احمدی نژاد را می‌پذیرند؟ البته ممکن است بعضی‌ها هم اصلاً موضعی نداشته

باشند. به طور عمومی نسبت به این چهار پنج نفری که نام بردم می‌توانید نظری بدهید؟

- نسبت به آن چهار پنج نفر نه، اما احمدی نژاد را مسخره می‌کنند.

- احمدی نژاد را مسخره می‌کنند یعنی این‌که یکی از آن‌های دیگر را قبول دارند؟

- نه.

- آیا اعضای کمیته هماهنگی یا تشکل‌های دیگر با کارگرهای کارخانه شما ارتباطی دارند که آنها را نسبت به

مطالبات و حقوق‌شان آگاه کند؟

- من هستم که باید این مسائل را بپریم در کارخانه اما موقعیتش را ندیدم.

- ترکیبی که گفتید بیشتر جوان‌اند، از لحاظ جنسیتی چه‌طور؟

- بیشتر مرد هستند. در بخش‌های تولیدی مرد هستند. در قسمت‌های بسته‌بندی و اداری خانم‌اند.

- ساعات کار چه‌طور؟

- از 7 صبح تا 3:45 پنجشنبه‌ها هم تعطیل است.

- اضافه کار چه‌طور؟

- اضافه کار قطع شده. مگر در بعضی بخش‌ها

- وقتی اضافه کار قطع شد کارگرها ناراضی نبودند؟ یعنی همین دستمزد برایشان کافی بود؟

- بعضی‌ها ناراضی بودند اما اعتراضی نشد. در بعضی قسمت‌ها هم راضی بودند مثلاً خانم‌ها. بیمه هم کامل پرداخت می‌شود.

2- کارخانه داروسازی گیلارانکو

- اسم کارخانه؟

- داروسازی گیلارانکو که مالکیت آن خصوصی است.

- وضعیت بیمه کارگران چه طور است؟

- همه بیمه‌اند.

- وضعیت استخدامی چه طور است؟

- قراردادی‌اند. به جز چند نفر که قدیمی‌اند. چون تعداد پرسنلش کم است. جز چند نفر بقیه قراردادی‌اند.

- چه تعداد کارگر دارد؟

47 تا.

- متوسط حقوق ماهیانه چقدر است؟

- از 350000 به بالا.

- ترکیب جنسیتی چه طور است؟

- هم آقا هست، هم خانم. در قسمت بسته بندی و اداری چند خانم هست اما بیشترشان آقا هستند

- وضعیت کارخانه از نظر مالی چه طور است؟ در حال تولید؟ یا ورشکستگی؟

- نه، وضعیت خوب است.

- ساعت کاری چه طور است؟

- 7 تا 4:30 و 44 ساعت در هفته پنجشنبه‌ها هم تعطیل است.

- آیا علاوه بر حقوق مزایا هم می‌دهند؟

- این اعدادی که گفته شد با مزایاست.

- مرخصی چه طور است؟

- خیلی کم

- آیا مطالبه معوقه یا درخواستی در حال حاضر وجود دارد؟

- اعتراضی که نه. اخیراً بعد از عید که حقوق این قدر زیاد شد. ولی کارگرها اعتقاد داشتند که باید بیشتر از این‌ها

می‌شد چون تورم خیلی زیاد است. 303 تومن خیلی کم است.

- به چه نحوی اعتراض کردند؟

- آمدند بالا در قسمت اداری با مدیر مالی صحبت کردند، او هم گفت دست من نیست باز هم به ما اعلام می‌کنند.

- بعد داستان این جا تمام شد؟

- نه بعد از هر حقوقی که دوم هر ماه واریز می‌شود در کارخانه ما یک سری مسائل پیش می‌آید که چرا حقوق‌ها

این قدر کم است. مخصوصاً آنهایی که در قسمت تولید هستند. البته در حد صحبت درباره این مسائل هست.

- تشکل یا انجمن صنفی در کارخانه دارید؟

- فقط نماینده کارگرها

- یعنی کارگرها از این وضعیت راضی‌اند؟

- فردی که نماینده هست کارگرها خیلی قبولش دارند. خیلی آدم آرامی است اما به جایش حرف‌هایش را هم می‌زند. هر قضیه کوچکی که در تولید پیش می‌آید از ماسک یکبار مصرف گرفته تا تعطیلی یا اضافه‌کاری با مدیر کارخانه صحبت می‌کند.

- حق کارگر را می‌گیرد؟

- بله در بیشتر موارد.

- یعنی کارگرها به یک چیزی مثل تشکل اصلاً فکر کرده‌اند یا چیزی درباره اش شنیده‌اند؟

- من در جریان نیستم و چیزی شنیده‌ام.

- شرکت پیمانکاری در کارخانه ندارید؟

- نه.

- ارتباطی با کارگرهای کارخانه‌های دیگر دارید؟

- بله، مثلاً با سبحان، بهروزان و داروسازی‌های دیگر

- برای چه ارتباط دارند؟ فامیلی؟

- ارتباط کاری. چون کارخانه داروسازی کوچکی است خیلی از پرسنل باتجربه سبحان آمده‌اند در کارخانه و الآن خیلی از کارها را انجام می‌دهند ولی در مورد بخش کارگری من اطلاع ندارم.

- درباره کمیته هماهنگی چیزی می‌دانند؟

- یکبار سرهمین قضیه اول ماه مه که بعد با دخالت پلیس خیلی شلوغ شد بود شاید اسمش را شنیده باشند و نسبت به آن انگیزه یا احساسی داشته باشند.

- اول ماه مه اصلاً برگزار می‌شود؟ هست؟ نیست؟

- اول ماه مه تعطیل است و مثل کارخانه سبحان پولی هم می‌دهند.

- آیا کارگرهای شما از قطعنامه 88-89 جنبش‌های کارگری خبر دارند؟

- فکر می‌کنم خبر ندارند.

- از اخبار جهانی مربوط به کارگرها با خبر هستند؟

- تعداد کسانی که VOA, BBC نگاه می‌کنند زیاد است.

- شما خودت هیچوقت سعی کردی چیزی را پیش ببری؟ حرکتی راه بیندازی حرفی، اعتراضی؟

- چون تازه به این کارخانه رفته‌ام نه. فقط در این حد که صحبت کنیم بیشتر متوجه شوم آنها چه‌طوری فکر می‌کنند. تا همین حد است. یا در مورد مسائلی روز صحبت می‌کنیم که کلاً باید اعتماد ایجاد کنم چون من همه‌اش 8 ماه است که آنجا هستم.

- آیا می‌دانند اسفند ماه [حوت] توسط شورای عالی کار افزایش دستمزد اتفاق می‌افتد؟

- گفتیم که آن موقع که 303 تومان اعلام شد اعتراض‌شان در چه حد بود، فکر می‌کردند که قسمت مالی کارخانه می‌تواند کاری برایشان بکند نمی‌دانستند که قضیه دست کیست.

- درباره هدفمند کردن پارانه‌ها اصلاً بحثی بین‌شان هست؟

- چرا بیشترشان می‌دانند مثلاً موقع ناهار یا صبحانه درمورد آن صحبت می‌کنند، می‌دانند که جریان چیست و چه اجحافی دارد در حقشان می‌شود.

- درباره اعتراضات انتخابات و آدم‌های درون حکومت احمدی نژاد چه نظراتی دارند؟

- خیلی هایشان از احمدی نژاد در بخش کارگری متنفرند و مسائل مربوط به او را هم دنبال می‌کنند. چه در تلویزیون ایران و چه در BBC, VOA. و خیلی‌ها هم فکر می‌کنند اگر موسوی می‌آمد برای‌شان بهتر بود. یعنی به این باور رسیده‌اند که احمدی نژاد به عنوان یک فرد، چهره‌ایران را در بین رسانه‌هایی مثل bbc و voa خراب می‌کند.

- تشکیل‌هانی مثل کمیته هماهنگی، کمیته پیگیری و ... در کارخانه شما برای تشکیل یابی تأثیری داشته؟

- نه.

- وضعیت قراردادها چه‌طور است؟

- قراردادها بستگی به خود فردی دارد که قرار است بیاید. بستگی به معرف دارد. ممکن است 3 ماهه، 6 ماهه، 11 ماهه و یک ساله باشد.

- قرارداد سفید امضاء یا یک ماهه چه‌طور؟ دارید؟

- نه نداریم.

- آیا به حقوق 400 هزار تومان هم معترض‌اند؟

- مدیر مالی کارخانه همیشه می‌گوید کدام کارخانه این‌طوری سر وقت حقوق می‌دهد؟ اینجا را با جاهای دیگر مقایسه کنید. باید راضی باشید.

3- کارخانه پارس خزر

- اسم کارخانه‌تان؟

- شرکت صنعتی پارس خزر

- کارخانه شما جزو کارخانه‌های خصوصی است یا غیر دولتی است یا...؟

- نیمه خصوصی است. سهام داری خاص هست. یعنی کارگران هم سهام دارند.

- وضعیت بیمه در کارخانه شما به چه شکلی است؟

- کسانی که با خود کارخانه قرار داد می‌بندند بیمه می‌شوند، البته بعد از مدت 45 روز. شرکتی‌ها هم بستگی به شرکت خدماتی مربوطه دارد.

- نوع بیمه؟

- تأمین اجتماعی. تکمیلی هم داریم.

- نوع استخدام؟

- قراردادی است. مثلاً برای خود من اول یک ماهه بود، بعد سه ماهه و بعد شش ماهه. الآن قراردادم یک ساله است. حدود 20 سال است که استخدام نمی‌کنند.

- ولی کارگر استخدامی در شرکت دارید؟

- بله. کسانی که از قبل از آن استخدام شده‌اند.

- تعداد کارگران کارخانه چند نفر است؟

- حدود 500 نفر.

- ترکیب جنسیتی چه‌طور است؟

- حدود 200 نفر خانماند. در اکثر قسمت‌ها بیشتر مرد اند خصوصاً در بخش‌های فنی که همه مرد اند اما در قسمت مونتاز خانم‌ها بیشترند.

- حداقل میزان تحصیلات برای کارگران شرکت چیست؟

- دیپلم.

- آیا در کارخانه شما استانداردهای ایمنی کار رعایت می‌شود؟ تا چه حد؟

- بله. تمام اقلام ایمنی را رعایت می‌کنند. هم به خاطر گواهی‌های مثل ISO و هم این فکر را دارند که اگر کارگر آسیب ببیند خودشان باید تاوان بدهند و درگیر شوند.

- آیا مطالبه خاصی الآن در کارخانه وجود دارد که کارگرها به طور مشخص دنبالش باشند؟ حقوق معوقه‌ای ،

مسأله‌ای ، مشکلی...

- نه. خوشبختانه شرکت، حقوق را همیشه شاید گاهی دو روز زودتر هم داده. سر وقت حقوق و بن هم داده می‌شود.

- در کارخانه، تشکلی هم دارید؟ شورای اسلامی، انجمن اسلامی...

- شورای اسلامی کار داریم زیر نظر کارفرما.

- کارگرها از این شورا رضایت دارند؟

- برای خیلی‌ها فرق نمی‌کند. همه اتفاق نظر دارند که آن‌ها کاری نمی‌کنند. نماینده‌ها فقط یک سری مزایا می‌گیرند. کارگران معتقدند بهتر از هیچی است. شاید اگر زمانی حرکتی یا فرصتی پیش آمد حرف و خواسته ما را برسانند. اگر هم کسی وامی نیاز داشته باشد به نماینده رجوع می‌کند.

- تا حالا شده که شورا باعث شود کارگرها مطالبه، یا حقی را بگیرند؟

- به صورت فردی شاید اما به صورت جمعی نه. آن هم مثل هر جای دیگر روابطی است. یعنی بستگی دارد به این که کسی بتواند با نماینده‌ها رابطه خوبی برقرار کند. پس کمک برای همه نیست.

- اصلاً کارگرها به این نتیجه یا احساس رسیده‌اند که باید تشکل مستقل خودشان را داشته باشند؟ درباره این قضیه

صحبت می‌کنند؟ یعنی حالا که از شورای اسلامی کار رضایت ندارند آیا به این جا رسیده‌اند که خواهان تشکل

مستقل خودشان باشند؟

- نه. به نظر من 95 درصد کارگرها چون جوان‌اند و فقط چند سالی است که استخدام شده‌اند و از طرفی احساس امنیت شغلی هم ندارند می‌ترسند که کوچکترین مسأله یا اعتراضی داشته باشند اخراج شوند. برای همین اصلاً صحبتش را هم نمی‌کنند. می‌گویند در این بازار رکود و بیکاری همین کار را باید حفظ کنیم. راضی نیستند اما حرفی هم نمی‌زنند.

- قبلاً به من گفته بودید در خیلی از قسمت‌ها وقتی کارگری بازنشسته می‌شود جایگزین نمی‌کنند بلکه کارهایش را

بین بقیه کارگرهای قسمت تقسیم می‌کنند و به نوعی تعدیل نیرو صورت می‌گیرد. شده در این سال‌هایی که در

کارخانه کار می‌کنید به عنوان تعدیل نیرو، کارگری اخراج شود؟

- به این عنوان هیچ وقت این کار را نکرده‌اند. ولی خوب وقتی دستور تعدیل نیرو می‌آید می‌گویند در این قسمت از کارخانه 5 نفر زیاد داریم بعد با کوچکترین بهانه مثلاً یک تخلف یا دعوی ساده که قبلاً شاید از آن گذشت می‌کردند کارگر را راحت بیرون می‌کنند.

- بعد عکس العمل کارگرهای دیگر چه بوده؟

- خیلی کم. یعنی اکثراً

شجاعت پیدا نمی‌کنند چیزی بگویند. شاید به خاطر همان امنیت شغلی باشد.

- اطلاع دارم که یکی از کارگرهای قسمت قالب سازی به خاطر مسائلی اخراج شد. وقتی این اتفاق افتاد بقیه کارگرهای آن قسمت یا کارخانه برخوردشان چه بود؟ آیا رجوع کردند به شورا و نمایندگانشان و بگویند که اعتراض دارند به این قضیه؟ یا بخواهند که شفاف‌سازی شود و توضیح و دلیلی برای این اخراج بخواهند؟

- آن کارگر که در سال 84 اخراج شد به این دلیل بود که کل کارگرهای آنجا حرکتی را شروع کرده بودند در اعتراض به خلف وعده‌ای که دولت احمدی نژاد کرده بود. یکی از وعده‌های انتخاباتی‌اش افزایش حقوق کارگران بود که مثل خیلی از وعده‌هایش دروغ از آب درآمد. همگی رفتند به اداره کار و برگه شکایتی را که اعتراض داشت به افزایش حقوق آن سال و خواهان اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارخانه بود ارائه کردند و از آن اداره درخواست کردند که موارد را پیگیری نماید. اما قبل از آن که به کارخانه برگردند برگه مزبور به کارخانه فکس شد و همگی به دفتر کارفرما احضار شدند. در آن جا با تهدید مواجه شدند که اگر به حرکت اعتراضی‌شان ادامه دهند اخراج می‌شوند. خیلی‌ها عقب کشیدند. همه درخواست‌شان را پس گرفتند فقط همین یک نفر حرفش را پس نگرفت. بعد از اخراج هم هیچ حرکت جمعی صورت نگرفت بعضی‌ها کناری صحبت هائی می‌کردند اما شورای کار هیچ عکس العملی نشان نداد. اصلاً حرکتی برای حمایت از آن فرد انجام نشد. جالب این جاست که نمایندگان شورا زیر برگه نوشتند طرح طبقه بندی لازم نیست و امضاء کردند. خود آن فرد بارها به اداره کار رجوع کرد اما نتیجه‌ای نگرفت.

- حتی همان جا هم این فکر را نداشتند که اگر ما تشکل مستقل خودمان را داشتیم خیلی بهتر و منسجم‌تر می‌توانستیم با این قضیه برخورد کنیم؟ این موضوع عنوان نشد؟

- من که در آن قسمت کار نمی‌کردم ولی می‌شنیدم که دیگران می‌گفتند طرف اشتباه کرده. وقتی که دیگر کاری نمی‌شد کرد نباید خودش را قاطی مسأله می‌کرد و بی‌خود روی حرفش ماند. خوب همه محتاط اند و مواظب‌اند که کار خودشان را از دست ندهند.

- حال این کارگرها اطلاع دارند که تشکل‌هایی مثل کمیته هماهنگی، پیگیری و ... وجود دارد که می‌تواند کمکی باشد برای آن‌ها؟

- تعداد خیلی کمی می‌دانند. من فکر می‌کنم کارگرها با مسائل جانبی زیادی غیر از کار کردن روبرو هستند. انگار فقط می‌خواهند چند ساعتی کار کنند و بعد به مسائل خودشان بپردازند. من این را در ارتباط با قسمتی که کار می‌کنم می‌گویم چون با قسمت‌های دیگر ارتباطی نداریم.

- یعنی بین قسمت‌های مختلف کارخانه ارتباطی وجود ندارد؟

- شاید به صورت منفرد باشد ولی به خاطر نظارتی که حراست کارخانه اعمال می‌کند نمی‌شود ارتباط گرفت به خصوص برای خانم‌ها. من با کسانی ارتباط دارم که از قسمت ما به قسمت دیگری رفته‌اند.

- حالا من می‌خواهم بیرسم ارتباط با کارخانه‌های دیگر چه‌طور است؟

- در حد کار. در حد این که مثلاً شاید از شرکت دیگر برای بررسی موردی بیایند.

- یارس شهاب درست کنار کارخانه شماست. هیچ مرادوه و ارتباطی بین کارگرهای دو کارخانه نیست؟

- شاید. از لحاظ کاری بله، ولی بین نیروهای دو کارخانه خیلی کم.

- مثلاً بتوانید از حال و روز هم با خبر باشید. نحوه پرداخت حقوق و اضافه کاری‌ها، قراردادهای و مسائل کارگری

دیگر...

- خبر که داریم. روابط دوستانه‌ای بین بعضی از کارگرا هست و خبرها می‌رسد. ولی به شکلی که در مسائل یکدیگر دخالت کنیم یا حمایت، نه.

- تبادل کارگر یا تبادلات اقتصادی چه‌طور؟ یعنی ارتباط بین کارفرماها و مدیریت

- در قسمت‌های مختلف جابه جایی نیرو وجود دارد مثل قسمت‌های مختلف خود کارخانه. گاهی هم به عنوان نیروی کمکی، کارگر به جای دیگر فرستاده می‌شود.

- کارگرا از اول ماه مه (روز جهانی کارگر) چه می‌دانند؟ این روز چه‌طور در کارخانه برگزار می‌شود؟

- روز جهانی کارگر را می‌دانند ولی اگر گفته شود اول ماه مه شاید ندانند. از تاریخچه آن اطلاعی ندارند فقط می‌دانند که 11 اردیبهشت کارخانه تعطیل است. حتما شده که در این روز اضافه کاری می‌کنند.

- در روز جهانی کارگر در سالهای 88 و 89 قطعنامه‌هایی توسط کارگران و تشکلهای کارگری در همان روز بزرگداشت اول ماه مه تصویب شد اصلاً کارگران کارخانه شما اطلاعی از این قطعنامه ها دارند که مفادش چه بوده و چه درخواست‌هایی برای کارگران داشته؟

- نه. شاید هر صد نفر یک نفر

- از اتفاقاتی که در جهان برای کارگرا می افتد چه‌طور؟ مثلاً همین اتفاقات اخیر فرانسه یا کارگران معدن در شیلی، از این ها خبر داشتند؟ صحبت می کردند؟

- اخبار اگر چیزی بگوید گاهی موضوع دهان به دهان می‌چرخد اما حساسیتی نسبت به این قضایا ندارند. صحبت می‌کنند درست مثل چیزهای دیگر: فوتبال و سیاست و ...

- در مورد حقوق، آیا همان حداقل حقوق دولت است یا بیشتر؟

- همان است، و یک سری مزایا. ماهانه بن هم می‌دهند، بن خرید کالا: کارت خرید پارسیان ماهی 46000 تومان

- پس متوسط حقوق ماهیانه برای همه می‌شود 303 هزار تومان به اضافه همین 46000 تومان یعنی 349000 تومان. یعنی از این مقدار هست تا حداکثر چقدر؟

- برای کارگر می‌شود حداکثر حدود 450000 تومان. مثلاً در قسمت قالب سازی دو مهندس هستند یکی به عنوان مدیر که حقوق ثابتش 800 – 900 هزار تومان می‌شود و دیگری به عنوان رئیس قسمت که حقوق ثابتش 600 تومان است یعنی به غیر از مزایا و اضافه کاری و مأموریت و غیره. چون این قسمت کارهای خدماتی و فنی خود کارخانه را هم انجام می‌دهد معمولن اضافه کاری به پرسنل آنجا تعلق می‌گیرد.

- سالانه حداقل دستمزد را شورای عالی کار تعیین می‌کند. کارگرا اصلاً از این قضیه خبر دارند؟ می‌دانند چه کسانی درباره‌ی حقوق آن‌ها تصمیم می‌گیرند؟

- شاید کم و بیش بدانند.

- اصلاً این فکر را دارند که می‌توانند در این قضیه دخالت کنند؟ نقشی داشته باشند در افزایش دستمزد سالانه یا فقط منتظر می‌مانند تا اخبار چه می‌گوید؟

- خیلی‌ها می‌دانند که می‌توانند توسط شوراها یا نماینده‌هایشان اعتراض کنند. اما کاری نمی‌کنند چون بی‌فایده است.

- وقتی که امسال اعلام شد که حداقل حقوق کارگری 303 هزار تومان شده برخوردشان چه بود؟ مخصوصاً که نسبت به سال‌های گذشته خیلی کمتر اضافه شده.

- اظهار نارضایتی کردند اما حرکت یا برخورد خاصی صورت نگرفت. می‌دانند که خیلی پائین‌تر از خط فقر هستند ولی حرکت اصلاً.

- در مورد هدفمند کردن یارانه‌ها اصلاً اطلاع دارند که بعضی از سوبسیدها قطع می‌شود، چه تاثیری روی

زندگی‌شان می‌گذارد؟ چه صحبت هائی می‌کنند؟

- می‌دانند که ممکن است اوضاع خراب‌تر شود. خودشان را دارند آماده می‌کنند برای زندگی خیلی سخت‌تر از این.

- پس این دید را دارند که اصلاً به نفعشان نیست و این مبالغی که به حسابشان واریز می‌شود دردی را دوا نمی‌کند؟

- بله. می‌دانند که وقتی پولی می‌دهند هیچ‌وقت بی‌دلیل نیست حتماً اوضاع خیلی خراب است که این کار را می‌کنند. درک می‌کنند که به اصطلاح یک جور کلاهبرداری است. این امکانات که به عنوان سوبسید می‌دادند هم قرار است قطع شود.

- اعتراضاتی که بعد از انتخابات ریاست جمهوری بود در اواخر خرداد 88 سوای رنگ و بویی که داشت و فضائی

که بر آن حاکم بود آیا کارگراها آن را از خودشان می‌دانستند؟ کارگران کارخانه شما مشارکتی در آن داشتند؟

- بیشترشان درگیر زندگی خودشان هستند و احتیاط می‌کنند ولی حرف‌هائی می‌زدند در حمایت از کاندیدای مورد نظرشان. تا وقتی که اجازه صحبت و بحث داشتند در کارخانه غوغائی بر پا بود و بازار بحث هم داغ. بعد که اولتیماتومی داده شد از طرف حراست دیگر کارخانه ساکت شد. الان هم کناری صحبت‌هائی را بچ می‌کنند.

- از بین آقایان رفسنجانی، خاتمی، کروبی، موسوی و یا احمدی نژاد نسبت به کدام یک تمایل بیشتر دارند؟

- خاتمی را بیشتر قبول دارند.

- در همین جریان انتخابات هم همین طور؟

- بله بیشتر به او و بعد به موسوی تمایل داشتند.

- نسبت به احمدی نژاد که رئیس جمهور شد و عملکردهای او و دولتش چه طور؟

- می‌دانند که خیلی حرکت‌های واقعاً انتحاری می‌کند. دید خوبی ندارند اما چیز خاصی هم نمی‌گویند.

- اگر شما بخواهید درباره چیزی بحثی یا صحبتی بکنید در کارخانه بیشتر مکانش کجاست؟

- حین کار. در کارخانه وقتی که کار می‌کنیم. همان سر خط. یا موقع ناهار یا صبحانه. آقایان بیشتر درگیر مسائل ورزشی، سیاسی و اقتصادی هستند و درباره آن‌ها صحبت می‌کنند. خانم‌ها هم درگیر مسائل خانمانه خودشان.

- بین کارگرهائی که با شما هم‌کارند تا آن جانی که شما استنباط می‌کنید کدام رسانه هست که بیشترین طرفدار را

دارد voa، bbc، فارسی وان، کارگرتی وی و ... برداشت شما چیست؟

- یک مدت فارسی وان خیلی طرفدار داشت. به نظرم الان باز همان شبکه‌های موزیک و فیلم بیشتر طرفدار دارد. آقایان شاید بیشتر به رسانه‌های خبری علاقه نشان بدهند.

- ارتباطشان با اینترنت چه طور است؟ به عنوان یک رسانه خبری یا اطلاعاتی درباره مسائل کارگری از آن استفاده

می‌کنند؟

- به صورت فردی خصوصاً آن‌هائی که کارگرهای تحصیل کرده هستند ممکن است. اما به عنوان وسیله صرفاً خبرگیری فکر نکنم. شاید خیلی کم. شاید بدانند ولی خودشان را درگیر نمی‌کنند. وقت برای این جور کارها نمی‌گذارند که دنبال خبرهای کارگری بروند.

- ساعات کار در کارخانه شما به چه شکلی است؟

- 8 صبح تا 4 بعد از ظهر نیم ساعت هم وقت ناهار

- اضافه کار دارید؟

- بله. بستگی به سفارش شرکت دارد که چقدر در بازار سفارش داشته باشد. الان دوره ای است که دو سه تا از خطهای تولید خوابیده: پنکه و پلوپز مثلاً

- در مجموع با توجه به حرفه‌انی که زدید وضعیت شرکت روبه راهست و در مرحله تولید می‌باشد.

- می‌گویند که سعی می‌کنند رو به راه نگهش دارند. شرکت به عنوان نمونه استاندارد هم انتخاب شده ولی شاید در آینده‌ای نه چندان دور دچار بحران شود. چون کیفیت هم مثل کمیت روز به روز در حال پائین‌تر آمدن است. اما از طرف دیگر به نظر می‌رسد همه این‌ها بهانه‌ای است برای این که بیشتر کارگر را تحت فشار قرار دهند، اضافه کاری‌اش را قطع کنند، مزایا را ندهند و خلاصه هر جا که صحبت صرفه جوئی پیش بیاید از حق کارگر بخورند. اما مدیران بدون آن که اضافه کاری کنند اجرتش را می‌گیرند.

- گفتید که شما از شرکت‌های خدماتی - بیمه‌کاری هم کارگر قبول می‌کنند وضعیت آن کارگرها چه‌طور است؟ اصلاً شرکت با چند شرکت خدماتی کار می‌کند؟

- تا جایی که من می‌دانم سه تاست. گیل پاک، خاکسارگیل و فرهنگ گیل. درباره وضعیت کارگرها هم بستگی به شرکتش دارد. خاکسارگیل از همه بدتر است. یکی می‌گفت اگر یک نفر بیکار باشد بهتر است تا برود آن جا و حقش را بخورند. در مورد دو تای دیگر مثل ما راضی‌اند!!

- کارگرهانی که از این شرکت‌ها می‌آیند بیمه می‌شوند؟

- بستگی به شرکت خدماتی‌شان دارد اما خیلی‌ها اصلاً بیمه نمی‌شوند. حتا بن، افزایش تولید، عیدی، برنج و مرغ اصلاً به آن‌ها نمی‌دهند. بعضی مواقع به پیشنهاد شورای کارگری سهم کمی نسبت به کارگران خود کارخانه به آنان تعلق می‌گیرد. بدترین قسمت این است که گاهی به جای بازنشسته‌ها و به عنوان نیروی جایگزین با کارگران بیمانی قرارداد می‌بندند اما پیش شرط این است که حتا اگر سابقه بالای پنج سال داشته باشند برگه سفید امضائی را باید امضاء کنند مبنی بر این که هیچ گونه مطالبه‌ای ندارند. و به این شکل کارفرما هیچ تعهدی برای پرداخت سنوات ندارد.

- آیا مشکل یا مسأله‌ای در کارخانه پیش آمده که خودتان شخصا سعی کرده باشید که کارگرها را جمع کنید و روی آن‌ها تاثیر بگذارید، صحبتی بحثی را پیش بکشید. این تجربه را اصلاً داشتید؟

- شاید یکی دو مورد بوده. با توجه به محیط و استقبالی که از حرف‌های آدم می‌شود و خود کارگرها از طرف فاصله می‌گیرند و اصلاً می‌ترسند که حتا در مورد خاصی صحبت کنند. اما از طرف دیگر سعی کرده‌ام با توجه به سابقه زیادم در کارخانه روی نمایندگان تاثیر بگذارم و کمکی باشم برای کارگری که نیاز به وام دارد یا برای کارگر اخراجی تا حق و حقوقش را بگیرد.

- نماینده‌های شورای اسلامی کارخانه چه‌طور اند؟ با کارگرها ارتباطشان چه‌طور است؟

- ارتباط می‌گیرند تا در دوره بعد بتوانند رای بیاورند و دوباره نماینده شوند.

- مزایای خاصی می‌گیرند برای این که نماینده می‌شوند؟

- وام می‌گیرند و ماهی 60000 تومان هم اضافه می‌گیرند.

- مرخصی شما به چه شکل است؟

- ماهی دو روز. اما اگر تعطیلی‌های سال طوری باشد که یک روز بین دو روز تعطیلی باشد آن روز هم کارخانه اجباراً تعطیل می‌کند اما از مرخصی سالانه ما کسر می‌شود. اما قانوناً دو روز در ماه مرخصی داریم.

- گفتید که یکی از مزایا کارت خرید پارسیان است. آیا مزایای دیگری مثل افزایش تولید و پاداش هم دارید؟

- بله. بستگی دارد به وضعیت تولید. گاهی هم موقع عید یا جشن‌های خاص مرغ و برنج هم می‌دهند که آن وقت دیگر از افزایش تولید خبری نیست. گاهی هم برای مناسبت‌های خاص وسیله تولیدی خود کارخانه را هم می‌دهند که تبلیغی برای آن نیز هست. اگر هیچ‌کدام از این‌ها نباشد چیزی حدود 15 یا 16 هزار تومان افزایش تولید می‌دهند.

- چند درصد از کارگرهای کارخانه شما پیمانی هستند؟

- زیاد. چون استخدامی‌ها تقریباً همه دارند بازنشسته می‌شوند.

- در شرکت شما چیزی به عنوان قرارداد سفید امضاء یا قرارداد یک ماهه وجود دارد؟

- سفید امضاء نداریم اما برای کسی که تازه می‌آید اول یک ماهه است بعد از مدتی تبدیل می‌شود به سه ماهه بعد شش ماهه و در آخر یک ساله. اما درباره شرکتی‌ها نمی‌دانم چه‌طور است.

.....

(پایان بخش اول و سه مصاحبه نخست)

مهران.ع و همکاران اسفندماه 89

.....